

Textutredningsmall för tidskriften *Tro & Liv*

av Hans Andreasson

Att utreda dagens text för *Tro & Liv* är ingen exakt vetenskap. Snarare handlar det om att dela erfarenheter kring det homiletiska arbetet med andra som står i motsvarande situation. Ytterst står förkunnaren till sist ensam inför sin församling. Det som sker i själva predikohändelsen är unikt, kan aldrig fullt ut upprepas eller kopieras. Det hör till förkunnelsens egenart.

Ändå kan vi vara varandra till stöd, särskilt under perioden av predikoförberedelse. Trots olika personligheter, skilda församlingar och kyrkotraditioner, skiftande vana och erfarenheter av förkunelse och kyrkligt arbete, kan vi känna igen drag hos varandra när vi närmar oss predikouppgiften och när vi genomför den.

Nedanstående modell är tänkt att användas av dem som fått uppdraget att i tidskriften *Tro & Liv* berätta om sina personliga möten med text, kyrkoår och predikan. Denna modell presenteras också här för alla tilltänkta läsare, för att skapa en gemensam grund för det samtal som är textutredningarnas livsluft.

Mallens frågor lånar erfarenheter från det senaste decenniets bibel- och metodforskning. Den historiska och hermeneutiska bakgrunden presenteras i en egen artikel, där även de specifika termerna känsla-tanke-handling preciseras. Den kyrkliga traditionen i kyrkoårets form i en annan. På så vis vill vi skapa en bredare förståelse av modellen och därmed också göra den öppen för kritik och revidering.

Textutredningsmall för *Tro & Liv*

De föreslagna frågorna besvaras med tanke på aspekterna *känsla–tanke–handling*.

- 1 *Inför texten*
 - a. Vilken är textens litterära genre?
 - b. Vilken är textens litterära kontext, närmkontext och vidare kontext?
 - c. Beskriv centrala detaljer av betydelse för textens inre sammanhang?
 - d. Beskriv textens inre struktur
- 2 *Inför kyrkoåret*
 - a. Hur möter texten kyrkoårets övergripande ordning?
 - b. Hur möter texten firningsdagens andra texter?
 - c. Hur möter texten söndagens tema?
- 3 *Inför predikan*
 - a. Hur möter texten den aktuella bekännelsetraditionen?
 - b. Hur möter texten den gudstjänstfirande församlingen?
 - c. Hur möter texten den enskildes tillägnelse inför dagar som kommer?

Textutredningsmallen är konstruerad med ledande frågor i mötet med bibeltext, utläggnings-tradition och lokal predikosituation. I det följande ger jag ett konkret exempel på hur vi kan resonera kring de olika frågeställningar som väcks. Några

textutredningar utformade efter denna mall presenteras bland de ordinarie utredningarna i detta nummer.

Att arbeta med textutredningsmallen

Ett exempel på arbete med den nya textutredningsmallen är taget från nionde söndagen efter trefaldighet, den tredje årgångens evangelium: Lukasevangeliet 16:1–13. Texten kan ges olika innebörd utifrån de skilda kontexter som den inordnas under. Därigenom blir den ett tydligt exempel på de möjliga spänningsfält som olika rekontextualiseringar medför.

1) INFÖR TEXTEN (känsla–tanke–handling).

Fokus i första avdelningen ligger på mötet med den aktuella bibeltexten, dess egenskaper och innehåll i dess kanoniska kontext. Notera textbegreppet som det framförda ordet, med aspekterna känsla, tanke och handling.

1 a. Vilken är textens litterära genre?

Uppgift: Beskriv textens litterära genre, inte bara utifrån en kategorisering av texten, utan utifrån det mer eller mindre uttalade regelverk för språklig kommunikation som texten följer och hur detta inverkar på kommunikationen till åhöraren.

Kommentar: Texten handlar om en förvaltare som uppträder illojalt mot sin uppdragsgivare. Den språkliga introduktionen i vers 1 indikerar att vi har att göra med en »verklig liknelse«, en fiktiv berättelse i syfte att berätta för åhörarna hurdan det man vill framhäva egentligen förhåller sig. Till skillnad från allegorier, jämförelser och ordspråk fungerar liknelsen i första hand genom att berättelsen i sin retoriska struktur provocerar åhörarna i deras gängse föreställningar om världen.

Frågan om Luk 16:1–13 utgör en liknelse; en allegori eller en exempelberättelse kan kvalificeras ytterligare. Vid flera tillfällen introducerar Lukasevangeliet den följande perikopen som en liknelse, som i Luk 14:7, 18:1, 18:9 och 19:11, fastän de ak-

tuella texterna har ganska skiftande retorisk struktur. En del exegeter har benämnt perikoperna i Luk 10:29, 12:16, 16:19 och 18:10 exempelberättelser, härigenom indikerande en moralisk tolkning. En närmare granskning av de historiska förutsättningarna för berättelserna visar dock på den provocerande potentialen.

Överfört till liknelsen om förvaltaren är valet av genre av stor betydelse för tolkningen och om-tolkningen i mötet med skilda kontexter inom och utom även själva bibeltexten. Eftersom det finns minst tre olika tolkningsnycklar inom själva texten finns det skäl att behålla termen »verklig liknelse« som arbetshypotes. Syftet med den nya textutredningsmodellen är inte i första hand att komma till en slutlig lösning av det exegetiska klassificeringsproblemet utan illustrera hur rekontextualiseringen kan fungera som viktiga möten i förberedelsen inför predikan.

En textutredning över den aktuella perikopen kan beskriva texten som en liknelse med syftet att förmå åhörarna att ompröva sina invanda föreställningar om det liv de lever i världen.

1 b. Vilken är textens litterära kontext, närmkontext och vidare kontext?

Uppgift: Beskriv hur texten som redaktionell enhet samverkar med andra perikoper i bibelbokens vidare kontext och med de närliggande textavsnitten i de närmaste kapitlens sammanhang.

Kommentar: Den litterära avgränsningen i mitten av Lukasevangeliet kan göras på olika sätt. Följer vi mönstret med de tre förutsägelsena om Människosonens kommande lidande, får vi tre sinsemellan mycket olika avsnitt när det gäller längd och innehåll, men samtidigt ett fokus på evangeliet i relation till Jesu lidande, död och uppståndelse.

Ett framträdande drag är den polemiska tonen med det etablerade religiösa ledarskapet. I de första kapitlen efter förutsägelsen i 9:44–45 påbörjas resan mot Jerusalem, där Jesus och hans lärjungar steg för steg kommer närmare den religiösa eliten.

En rad liknelser varvas med berättelser om möten med människor, både i det lilla och det stora formatet. Jesus uttalar verop över Korasin och Betsaida i Galiléén och klagar över Jerusalem.

Men bilden av fariséerna är inte entydigt negativ och grunden till kritiken behöver kvalificeras i relation till de förekommande texterna. I Luk 11:37–54 förefaller en del av kritiken handla om fattigdom, nöd och överflöd i relation till tiondegivande och rättvisa levnadsförhållanden. När Jesus närmar sig Jerusalem är det några fariséer som varnar honom för Herodes anslag, hur berättigt just detta än må ha varit.

Kommer vi närmare denna söndags predikotext kan det noteras att texterna i mycket stor utsträckning handlar om egendom och förvaltning. Liknelserna i Luk 15 handlar om ett bortsprunget får, ett borttappat mynt och ett förslösat arv. Kapitel 16 avslutas med berättelsen om en rik man och den fattige Lasaros. I direkt anslutning till liknelsen om förvaltaren (v 14) finns ett mycket polemiskt omdöme om de religiösa ledarna »som älskar pengar«. Innan Jesus gör sin tredje förutsägelse om sitt kommande lidande, sin död och uppståndelse, förekommer liknelsen om fariséén och tullindrivaren och Jesu möte med en man som ägde mycket.

Tillämpat i detta sammanhang utgör ändå kapitel 16 ett redaktionellt brott med det föregående sammanhanget. Det kan diskuteras om det är kapitel 15 som är inskjutet i sammanhanget, men det för knappast textutredningen vidare. Tematiskt är det tankar om rikedom, förvalterskap och de olika aktörernas handlingar i de båda kapitlen, med den redaktionella infogningen av 16:14–18, som ger anvisningar om till vilka åhörare de olika liknelserna riktades.

En textutredning kan beskriva den rika förekomsten av texter om egendom, förvalterskap och människors hållning till detta, som återfinns i den vidare kontexten av Lukasevangeliet. Det allra närmaste sammanhanget förstärker denna vidare kontext, särskilt med

tanke på polemiken med fariséerna som inte verkar ha varit religiöst betingad utan avhängigt den ekonomiska ställning som finns som en bakgrund till texternas kritik.

1 c. *Beskriv centrala detaljer av betydelse för textens inre sammanhang.*

Uppgift: Beskriv detaljer i texten som kan vara av särskild betydelse för kommunikationen, exempelvis sakförhållanden, språkliga uttryck, litterära aktyörer och redaktionella anmärkningar.

Kommentar: En liknelse utspelar sig ofta i en miljö som skulle kunna förutsättas vara någorlunda bekant för de tänkta åhörarna till evangeliet, men bitvis finns ändå kommenterande förklaringar som understryker att det tidigt funnits en kulturell distans mellan text och åhörare. Särskilt viktigt blir det när vi har att undersöka en text som förefaller helt förståelig, men som vid en närmare analys visar sig bygga på absurda proportioner. Ett exempel kan vara att noga granska storleken på de ekonomiska avskrivningar förvaltaren gör till de skuldsattas fördel. Då kan vi bilda oss en viss uppfattning om brottet ifråga var grovt eller ringa.

Vidare i den här aktuella texten får ordet *herren* i v 8 en direkt avgörande inverkan på liknelsens tolkning: Är det frågan om den rike mannen som berömmar sin förvaltare inom ramen för liknelsen, eller är det en första sammanfattning av den uttolkning Jesus gör utifrån mannens beteende?

Textutredningen kan belysa något av de grundläggande ekonomiska villkor som är förknippade med förvaltarens svek mot sin huvudman, kanske i jämförelse med andra texter där människan beskrivs som förvaltare. Se vidare under punkt 2 b.

1 d. *Beskriv textens inre struktur.*

Uppgift: Beskriv hur de ovan anförda detaljerna samverkar retoriskt för att driva textens ärende, funktion och uttolkning. Växla gärna mellan punkterna 1 c och 1 d i framställningen om det fal-

ler sig naturligt utifrån den givna predikotexten eller om det underlättar läsning och förståelse.

Kommentar: Texten kan delas upp i två sorters text, själva liknelsen och tre eller fyra tolkningar av liknelsen. Tonen i liknelsen har av några kommentatorer beskrivits som absurd och överdriven, medan de efterföljande tolkningarna sänder ett rakare budskap till åhörarna med konsekvenser för hur dessa förväntas leva sina liv.

En rik man hade en förvaltare. Vi vet inte om den rike mannen var en landägare eller en köpman, jude eller hedning, rättskaffens eller oärlig. Motsvarande kan sägas om förvaltaren: Hade anklagelserna som framfördes mot honom en saklig grund? I vilket fall leder anklagelserna som framförs mot förvaltaren till att han förlorar sin anställning och ställs inför hotet att inte kunna finna andra vägar att ordna sin försörjning.

Paradoxalt nog får förvaltaren tillfälle att fiffla med bokföringen innan han slutar sitt jobb. Detta är en viktig del av liknelsens sätt att föra handlingen framåt, dels genom beskrivningen av förvaltarens motiv, dels genom beskrivningen av själva förskingringen. Varför ger den rike mannen förvaltaren, som förväntas vara en otrogen person, tillfälle till att fortsätta på brottets bana? Är detta ett test av anklagelserna för att pröva förvaltarens lojalitet? Handlar det om att rent praktiskt ordna för nästa förvaltares möjligheter att fortsätta arbetet?

Allteftersom handlingen fortskrider öppnar texten för en rad frågor och tolkningar till aktörernas ageranden. Genom att få del av förvaltarens inre motiv ges en förklaring till dennes agerande, men den öppnar i sin tur för fler frågor. Vem av alla dem som får sina skulder nedskrivna skulle i sin tur anlita någon som i sin tidigare anställning visat prov på trolöshet mot huvudman?

I v 8 kommer så den första tolkningen av liknelsen. Behåller vi versens enhet ger den senare delen en förklaring till det »kloka« i förvaltarens handlande. Här finns en underförstådd kritik av »ljusets människor« i relation till »världens männi-

skor«. V 9 innehåller en direkt uppmaning att tolka liknelsen i närmast allegoriska termer: evighetens hyddor och mammon.

V 10–12 innehåller en andra tolkning av liknelsen, baserad på en diskussion om hederlighet i litet och stort och om gott förvaltarenskap med egna och andras tillgångar. Även här finns en dimension av jämförelse mellan mammon och »det som har verkligt värde«, men betoningen ligger på eskalerandet från litet till stort, från det egna till andras. Här tolkas liknelsen mer i termer av vishetslitteratur utifrån frågan: vem kan man lita på?

V 13 ger den tredje tolkningen i form av en dualism mellan Gud och mammon. Även här finns en koppling mellan »hålla fast vid/älska« och »inte bry sig om/hata«. Även denna utsaga bär stråk av vishetslitteraturens iakttagelse av världen, pregnant formulerad i några korta fraser. Att detta ordspråk även tillämpats på andra sammanhang framgår inte minst av parallellen till Matt 6:24.

I den tänkta textutredningen skulle detta genom textens liknelsekaraktär och speciella tolkningsproblematik utgöra det största avsnittet. Valet att benämna texten som en verklig liknelse gentemot att följa de inre tolkningarna i moralisk, eskatologisk eller vishetslitterära termer skulle mycket väl kunna ge stoff till intressanta möten med texten. Dessa möten öppnar också tydligt för mer än innehållsrika diskussioner. Det skulle inte vara svårt att utifrån inlevelse i förvaltarens prekära situation diskutera dennes handlingar, som också antytts i den löpande texten ovan.

2) INFÖR KYRKOÅRET (känsla–tanke–handling)

Fokus i andra avdelningen ligger på mötet med bibeltexten utifrån dess plats i det svenska kyrkoåret. Syftet är inte främst att recensera evangeliebok och liturgiska ordningar utan att beskriva det som sker i mötet, med aspekterna känsla, tanke och handling.

2a. Hur möter texten kyrkoårets övergripande ordning?

Uppgift: Beskriv hur texten passar in i kyrkoårets övergripande ordning och hur det påverkar den kommunikation som texten skapar.

Kommentar: Under trefaldighetstiden betonas viktiga aspekter av det kristna livet med människans mognad och växt i relation till Gud, medmänskan och världen. Nionde söndagen efter trefaldighet inleder några söndagar med en tydlig etisk inriktning, särskilt när det gäller att problematisera ansvar, förpliktelse och belöning. Under en period fokuseras förkunnelsen särskilt till det mänskliga vardagslivet, dess glädjeämnen och vedermödor.

Vår text vänder sig tydligt till människor som förstår att reflektera kring grunden för förvaltarens handlande och som kan förstå implikationerna dennes agerande medför. Det paradoxala i liknelsens första uttydning kvarstår, även om fler möjliga tolkningar läggs till och kompletterar möjligheten till läsning. Här ryms en ganska stor portion av både känsla och handling, även om förvaltaren utgör något av en antites till rekommenderat agerande.

Textutredningen över denna text kan problematisera förvaltarens agerande och lägga betoningen på den möjliga antitesen som liknelsen utgör. Även bibliska texter som stryker oss mothårs får komma till tals.

2b. Hur möter texten firningsdagens andra texter?

Uppgift: Beskriv hur texten passar in i de av den svenska evangelieboken föreslagna texterna för firningsdagen och hur det påverkar den kommunikation som texten skapar. Här kan termer som kontinuitet, kontrast, kolorit eller komplettering vara av nytta för textutredningen.

Kommentar: För den tredje årgången, dit vår text i dess helhet nu ingår, läses Amos 8:4–7 och 2 Tim 4:1–7. Amostexten lyfter fram att fuskande med mått och priser i tidens förlängning skall få sin rättvisa dom. Detta anknyter tydligt till det eskatolo-

giska temat om alla gärningars rätta dom i Guds perspektiv. Paulustexten ger anvisningar till uthållighet i de pastorala uppgifterna, både i med- och motgång. Med Paulus som förebild och exempel kan de som tar upp hans mantel att fullborda det lopp de påbörjat. Denna text rymmer en reflektion och en känsla inför den livskallelse som varit författarens och som han nu önskar skall gå i arv till nya generationer förkunnare. Den anknyter också i viss mån till den tredje tolkningen av Lukastexten om att bara tjäna en herre. Det är perspektivet av allt heligt i Guds värld som hålls upp och motiverar till fortsatta ansträngningar.

Första och andra årgångens evangelietexter ger oss också liknelser kring att förvalta egendom och verksamhet åt andra. I Matt 25:14–30 finns ett tydligt eskatologiskt perspektiv medan Luk 12:42–48 kan tolkas helt inomvärldsligt. Första årgångens gammaltestamentliga läsning från 1 Mos 1:24–2:3 sätter sin starka prägel på urvalet av texter och även på söndagens tema. I relation till dessa texter blir predikotexten intressant då den för oss in i förvaltarens bevekelsegrunder och motiven bakom handlandet. Det blir ett kvalificerande av de etiska resonemangen som ger utrymme åt att resonera kring olika möjliga handlingsalternativ.

En textutredning över denna punkt kan diskutera förvaltaren i relation till de andra exemplen för förvalterskap som finns beskrivna i evangelierna, framställda i de resonerande texterna och givna utifrån förutsättningen i den första skapelseberättelsen.

2c. Hur möter texten söndagens tema?

Uppgift: Beskriv hur texten kommunicerar i mötet med söndagens tema. Här kan motsvarande analys göras som beskrivits ovan, med kontinuitet, kontrast, kolorit eller komplettering.

Kommentar: Söndagens tema betonar förvalterskapet med syfte att uppmuntra de kristna att agera som goda förvaltare i sin dagliga gärning, om det så gäller världsliga eller andliga kall. Det som särskilt

komplikerar bilden är tolkningen av att Herren berömmar en uppenbart ohederlig och förskingrande förvaltare. Dennes motiv är själviska, helt inriktade på att trygga sin egen fortsatta ekonomiska försörjning på sin förre arbetsgivares bekostnad. Visserligen kan tyngdpunkten läggas på de efterföljande utsagorna om trohet i ett eskatologiskt perspektiv, trovärdigheten hos förvaltaren som steg för steg får utökade befogenheter eller nödvändigheten att enbart företräda sin huvudmans intressen. Men det är kanske ändå Herrens beröm till den ohederlige förvaltaren som ger de bästa förutsättningar för att fördjupa och bredda förvaltarskapets villkor.

I en textutredning kan konflikten mellan en etisk tolkning av liknelse och söndagens tema lyftas fram, kanske också genom att jämföra temat med de inombibliska tolkningarnas riktning som också strävar efter att rätta upp konflikten i själva liknelsen. Perspektivet av att Herren på något vis ändå ser till personen bakom handlingen inger en känsla av både hopp och tröst.

3) INFÖR PREDIKAN (känsla–tanke–handling)

Fokus i den tredje avdelningen ligger på mötet med bibeltexten utifrån dess plats i en eller flera aspekter av kristen identitet. Här inverkar även den homiletiska utformningen av predikan, som de kan beskrivas med aspekterna känsla, tanke och handling.

3a. *Hur möter texten den aktuella bekännelsetraditionen?*

Uppgift: Beskriv hur texten kommunicerar i mötet med den aktuella bekännelsetraditionen, vare sig denna tradition är formell eller informell.

Kommentar: I en äldre frikyrklig tradition med en stark betoning av den kristnes engagemang i kyrka och samhälle blir texten tolkad som liknelse givetvis provocerande. Mycket av den verksamhet som byggts upp lokalt, regionalt och internationellt har

haft som sin förutsättning en nästintill övermänsklig trohet mot uppgifterna och de sammanhang där medlemmarna verkat. Tanken på ett förvaltarskap både i moralisk och eskatologisk mening måste betraktas som mycket stark i denna kristna tradition.

Detta blir svårare att förena med en text där Herren sanktionerar en människa som i den trängda situationen agerar på ett moraliskt förkastligt sätt. Den jämförelse som görs med »världens människor« skapar en kil av osäkerhet kring den egna gruppens villkor. Detta är något som måste välkomnas och lyftas fram. Självkritiken i den heliga skrift utmanar den kristna tradition som slagit sig till ro med givna former och ordningar för sitt förvaltarskap.

I detta avsnitt av textutredningen kan ett korrektiv av det som vi betraktar som vårt förvaltarskap lyftas fram. Syftet med detta måste vara att genom distans låta bibelordet leda församlingen vidare i ständig reformation.

3b. *Hur möter texten den gudstjänstfirande församlingen?*

Uppgift: Beskriv hur texten kommunicerar i mötet med den gudstjänstfirande församlingen, både när det gäller innehåll, framförande och funktion.

Kommentar: I mötet med den gudstjänstfirande församlingen konkretiseras tidigare gjorda antaganden. Texten ger oss ett möte med »den andre«, den som provocerar oss att leva in i någon annans bevekelsegrunder och särskåda motiven bakom vårt eget handlande. Den andres handlande väcker också känslor hos oss som vi har att ta ansvar för. Liknelser i allmänhet och denna text i synnerhet väddar kanske främst till våra känslor av rättvisa och rättfärdighet. Som kännande, tänkande och handlande människor behöver vi de antiteser som verkligen utmanar oss att se andra perspektiv och därigenom reflektera över våra egna ståndpunkter.

Textutredningen kan fortsätta reflektionen kring gruppens oskrivna ordningar och för-

hållningssättet till människor som vi betraktar som avvikande. Vilken av de tre tolkningsmöjligheter som texten ställer upp för oss känner vi oss mest befryndade med? Hur skulle vi i vår gemenskap vilja förhålla oss till personer som svikit det givna förtroendet?

3c. *Hur möter texten den enskildes tillägnelse inför dagar som kommer?*

Uppgift: Beskriv hur texten kommunicerar till den enskilde inför mötet med den vardag som är aktuell i närmiljön och i världen i stort.

Kommentar: Det är ofta ganska lätt att relatera tankar om förvaltare till den enskilda åhöraren. Det är dock svårare med just denna text, eftersom de flesta av oss integrerat ett ansvarstagande i arbete, familj och samhälle som bygger på att vi inte betar oss som förvaltaren i predikotexten. Dessutom är faktiskt handlingar av detta slag straffbara enligt svensk lag. Men genom att vi vinner insteg i förvaltarens tankar och motiv öppnar sig grunderna för vårt eget ställningstagande. Texten utmanar oss i vilket fall till en reflektion kring hur vi själva skulle handla under akut press och med tillfället att utan någon annans tillsyn söka ordna det för i första hand oss själva.

Under denna punkt kan textutredningen uppmuntra till att lyfta fram konkreta exempel ur samtiden som tydliggör att det finns tillfällen när de av den vardagliga kontexten givna förutsättningarna för en tid sätts åt sidan. Vidare kan textutredningen driva en diskussion om vad tillfället till missbruk gör med en människa, gärna med exempel från litteraturen eller vardagen.

Mötet med exemplet Luk 16:1–13 skapar en hel del frågor som inte så enkelt låter sig inordnas i utläggningar om textens innehåll utan snarare öppnar upp för hur vi som människor reagerar känslomässigt inför mer eller mindre berättigade domar,

när tillvaron pressar till handlingar vi kanske inte annars skulle låna oss till. Det ger också den etiska reflektionen stort utrymme och för oss bortom de snabba lösningarna.

Konklusion

Den tänkta textutredningsmallen betonar aspekterna känsla–tanke–handling i ett försök att inspirera till ett arbete med hela den kommunikation och gestaltning som ligger i uppdraget att förkunna evangelium. Genom valet av predikotexten från Luk 16:1–13 belyses dels genrens betydelse för predikans utformning, dels det spektrum av känslor, tankar och handlingar som vi har försökt att lyfta fram som bärande i både texten, traditionen och den lokala kontexten. Själva textutredningen kan på så vis också fungera som ett möte mellan skribent och läsare, ett möte som bekräftar, belyser, utmanar eller ifrågasätter tidigare givna förutsättningar.

Uppdraget att förkunna Ordet i den kristna kyrkans gudstjänst bygger på kyrkans kallelse och gestaltning av sin egen självförståelse. Predikanten kommer ur kyrkan åter till kyrkan efter mötet med texten, traditionen och med den kommande predikohändelsen i åtanke. Predikan kan ses som en av flera gestaltningar av den kristna identiteten, tolkad i relation till den konkreta församling där Ordet förkunnas, hörs, tas emot och verkar till uppbyggelse. Den som predikar har fått kyrkans uppdrag att i hela sin personlighet gestalta och tillämpa sin tjänst både i linje med kyrkans identitet och med den egna identiteten. Här sker mötet mellan människan, text, kristen tradition och lokal församling i ett rum av bön, tillbedjan och Guds närvaro.

Författaren

HANS ANDREASSON är teolog och pastor i Svenska missionskyrkan.